

6. Белинская Е.П. «Я-концепция и ценностные ориентации старших подростков в условиях быстрых социальных изменений» / Белинская Е. П - Ж. Вестник МГУ, 1997 № 4.

Поліщук Ю.Б.

аспірант,

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

ДЕФІЦИТАРНИЙ ТА ПРОФІЦИТАРНИЙ ПІДХОДИ У ВИХОВАННІ ГІПЕРАКТИВНИХ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Традиційна сучасна система освіти по відношенню до гіперактивних дітей організована у дефіцитарному стилі. Саме слово говорить про дефіцит чого-небудь або наявність певного дефекту. Часто вчитель, шкільний психолог намагаються компенсувати певний дефіцит в дитини і зробити її такою «як усі».

Дуже часто із-за проблем у навчанні вчителі не помічають та не оцінюють успіхи та здібності дитини в окремій області знань або діяльності, не помічають її високий інтелект та неординарність мислення, вважаючи гіперактивну дитину посередньою. Обдарованість в гіперактивної дитини важко виявити ще й тому, що самі діти ще не усвідомлюють своїх можливостей, а деякі вважають себе нездібними та мають низьку самооцінку [4].

В психології існує так званий «ефект Пігмаліону», коли вчителям говорили, що їх середні учні мають високі здібності і насправді очікування вчителів викликали блискучі успіхи в дітей. На жаль, в гіперактивних дітей вчителі не тільки не бачать їх здібностей, але й намагаються зробити так, щоб дитина стала такою як усі, очікують від неї «нормальності», борються з її особливістю. І

ось ця протилежна ситуація називається «негативний ефект Пігмаліону», який ускладнює відкриття та прийняття дитиною власної обдарованості та унікальності [2].

Психолог Лара Хонос-Веб вважає, що часто школа робить гіперактивних дітей схожими на «одиноких конячок у шорах», в яких подавляють креативність і творчість. Діти стають «закритими для натхнення», але швидше пристосовуються, виконують вимоги вчителя, стають такими, як всі [6].

Л. Ясюкова вважає, що 40% дітей, які зараз ідуть до школи, мають значно змінені психофізіологічні особливості, але система шкільного навчання залишається незмінною. Оскільки зміни відбуваються з боку формально-логічних характеристик, то необхідне перетворення саме цих сторін системи освіти. Мова йде про зміни загального режиму, форм і методів організації уроку, викладу матеріалу [3].

Ми вважаємо, що найбільш адекватним підходом до виховання гіперактивних дітей є профіцитарний підхід, який розглядає гіперактивних дітей з точки зору того, що кожна дитина унікальна, талановита і має надлишок нерозкритих можливостей. Особливості гіперактивних дітей являються їх перевагою, ресурсом. Активність дитини потрібно допомогти направити у правильний для неї та оточуючих напрямок.

Деякі вчені вважають, що з гіперактивних дітей виростають мандрівники, авантюристи, творці компаній, бо, подорослішавши, ці діти захоплюються чимось конкретним, проявляючи увагу, зосередженість, посидючість. Все, що їм не цікаво, вони вчать без особливої старанності, а ось предмет свого захоплення - досконало. В старшому шкільному віці СДУГ не зникає, а трансформується у якійсь талант, певне вміння. Але, якщо в дитинстві зруйнувати позитивні здібності, погасити гіперактивність дитини, то можна лишити її переваг у майбутньому житті, позбавити того стрижня, довкола якого можна будувати своє життя [1].

Американський вчений Е. Хеллоуелл порівнює СДУГ з подарунком, з якого важко зняти обкладинку, але, якщо людина

навчитися з цим справлятися, то СДУГ ошчасливить її. Сильні сторони дитини можна розвивати та використовувати таким чином, що недоліки не будуть помітні. Вчений вважає, що гіперактивні діти володіють високим інтелектом, творчим потенціалом, високою чутливістю, є рішучі та енергійні. Вони нетрадиційно мислять і готові йти на ризик, який у майбутньому може перетворити їх на успішних підприємців [5].

Отже, найбільш сприятливим для гіперактивних дітей молодшого шкільного віку є профіцитарний підхід у їх вихованні. В основі якого лежить інтерес до дитини як особистості, розуміння її індивідуальності, несхожості, особливості. За профіцитарною логікою особливості гіперактивних дітей є їх перевагою, нерозкритими можливостями, які потрібно допомогти направити та використовувати у творчих цілях.

Список використаних джерел:

1. Овчаренко Н.І. Синдром дефіциту уваги і гіперактивності обдарованої дитини як найпоширеніша причина хронічних порушень поведінки / Н.І. Овчаренко // Обдарована дитина.- Київ: Социс.- 2009.- № 3.- С. 20-23
2. Щебланова Е. Неравномерность развития одаренных детей. Школьные трудности при нарушениях внимания / Е. Щебланова // Школьный психолог.- 2008.- № 18.- С. 34-39.
3. Ясюкова Л.А. Оптимизация обучения и развития детей с ММД.- СПб.: ГП «Иматон», 1997.- 80 с.
4. Silverman L.K. Invisible gifts, invisible handicaps/ L.K. Silverman // Roeper Review, 1982, № 12
5. Hallovell E., Ratey S. Delivered from distraction: getting the most out of life with attention deficit disorder. N.Y.: Ballantine Books, 2005. – 416 p.
6. Honos-Webb L. The gift of ADHD: how to transform your child's problems into strengths. Oakland: New Harbinger Publications, 2005. – 216 p